

Folketingets Forhandlinger. (26.)

401 20. Okt. 1888: 1. Beh. af Lovf. om Udvildelse af Landbohøjskolen. 402

Ved Universitetet havde man i tidligere Tider en saafaldet 2den Examen, hvorved man krævede hos Ungdommen en vis historisk, filosofisk og sproglig Uddannelse; som denne 2den Examen nu er, er den jo en ren Lærlighed; thi fra en Examen, som havde et Formaal, er den nu bleven en saadan Udsurditet, som det lille filosofiske Kursus, man nu har, i Birteligheden er. Den Tante, som laa i den tidligere Anden-Examen, var, at der forud for den saglige Uddannelse bør gaa en human Uddannelse. Jeg tror, at den Krig, som det høie Thing, der holder sine Møder her oven over os, og den høitærede Kultusminister nu i adskillige Aar har ført mod Landets Folkehøjskoler, har i ikke ringe Grad gjort Sit til at nedbryde det Arbejde, som var begyndt ude i Befolkningen for at skabe et Skolevæsen, som kunde give en saadan human Uddannelse, der kunde tjene til Grundlag for den Undervisning, som den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole giver; men jeg kan ikke lade være med, samtidig med at jeg beklager, at denne Krig fortsættes, tilmed i en saa smaalig Skikkelse, at man næsten ikke kan begribe, at den høitærede Minister har indladt sig paa at give sit Samtykke dertil, kan jeg ikke undlade at omtale den Plan, som den høitærede Kultusminister, da han sidst forelagde sin Skolelov, var inde paa, nemlig Oprettelsen af en af Staten grundlagt stor Folkehøjskole. Jeg vil sige, at skal Landbohøjskolen i Længden løse sin Opgave, at sende Lærere og dygtige Landmænd ud, som ikke blot have tilstrækkelig Fagdannelse, men som ogsaa have den humane Dannelse og den aandelige Udvikling, som er fornøden for ethvert Menneske, der skal have en aandelig Virksomhed i Samfundet, og som overhovedet kommer til at indtage en fremragende Plads, selv om det bliver i en mindre Kreds, saa tror jeg ikke, at denne Anstalt vil kunne undvære at have forud for Uddannelsen paa Anstalten en saadan stor Folkehøjskole med virkelig human Uddannelse, med eller uden Examen; thi for mig er Examensspørgsmaalet ikke af Betydning; det er Noget, som man altid senere kan komme til at tale om. Men en saadan stor Folkehøjskole, hvor en virkelig human Uddannelse kan erhverves i Løbet af 1—2 eller 3 Aar, finder jeg i høi Grad nødvendig. Man kan ikke dertil be-

nytte Latinskolen, og jeg tror ogsaa, at de fleste ville være paa det Reie med, at den Uddannelse, man faar ved at underkaste sig den almindelige Forberedelsesexamen, vel nok kan afgive et Slags Grundlag, men dog ikke et saadant Grundlag, at der kan bygges alene paa det. Den vil ikke være tilstrækkelig for de Mennesker, som skulle indtage den Plads i Samfundet, som de ville komme til, der udgaa fra Landbohøjskolen. Jeg maa i den Henseende henlede Opmærksomheden paa, at den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole har paa andre Omraader Sideslykker i den polytekniske Lærestanstalt samt i den store tekniske Skole i Kjøbenhavn, og for dem gjælder akkurat det Samme. Vi have her i en lang Aarrække været inde paa at bevilge ikke ganske smaa Beløb til denne saglige Uddannelse, men vi savne stadig det Jordstykke, hvorpaa denne saglige Uddannelse skal bygges, vi savne den humane Dannelse, der bør ligge til Grund herfor, og Følgen heraf bliver et almindeligt Savn, som jeg er vis paa føles baade af dem, der udgaa fra Landbohøjskolen og af dem, der udgaa fra den tekniske Skole. De føle, naar de senere komme til at staa ude i Livet, at der er en Række Omraader, hvor de savne Kundskaber og savne en Dannelse, som de meget daarlig kunne undvære. Jeg tror ikke, man kan sætte noget Saadant i Forbindelse med det foreliggende Lovforslag, men jeg tror, man kan indlede noget Saadant, jeg tror, at man kan vække Opmærksomheden for denne Sag, og at det ogsaa bør være det Udvalgs Opgave, som jeg antager nedlægges om denne Sag, at henlede Opmærksomheden derpaa og om muligt forberede noget Saadant. Jeg føler mig overbevist om, at der her er et Savn; jeg har Udtalelser derom fra Mange af dem, der ere udgaaede fra Landbohøjskolen, ligesom fra Mange, der ere udgaaede fra teknisk Skole. Jeg føler mig overbevist om, at det er et Krav, der med stigende Styrke vil blive reist og maa reises, hvis vi skulle bevare Landbohøjskolen og udvide den paa den Plads og i den Skikkelse, hvori den nu er. Jeg tror, at naar det fra mange Sider her i Salen ogsaa er et Ønske om, at den skal flyttes ud paa Landet, saa hænger dette Ønske ganske sikkert sammen med, at man netop savner denne humane Dannelse, denne rent menneskelige og aandelige Paavirkning, som